

MESTNA OBČINA KRANJ
Župan
Slovenski trg 1, 4000 Kranj

• T: 04 237 31 01
• F: 04 237 31 06
• E: mok@kranj.si
• S: www.kranj.si

7.

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-115/2016-12 (47/04)
Datum: 6.3.2017

ZADEVA: Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2016

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. LAS je strokovno posvetovalno telo župana. Sestavljajo ga strokovnjaki kot predstavniki naslednjih področij: sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, srednjih šol, osnovnih šol, kranjskih vrtcev, nevladnih organizacij, mladih in občinske uprave.

Med nalogami, ki jih letno izvaja LAS je tudi naloga, da poroča svetu Mestne občine Kranj. V prilogi tako podajamo poročilo o delu LAS za leto 2016, z narejeno oceno stanja na področju problematike drog v mestni občini Kranj za navedeno leto.

Svetu Mestne občine Kranj predlagamo, da sprejme naslednji:

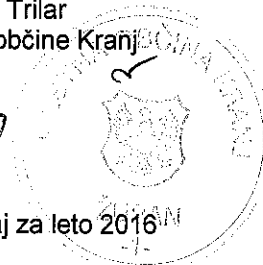
SKLEP:

Svet Mestne občine Kranj se je seznanil s poročilom o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2016.

mag. Janez Rakar
vodja Urada za družbene dejavnosti

Boštjan Trilar
župan Mestne občine Kranj

zanj
Boris Vehovec
PODŽUPAN

Priloga:

- Poročilo o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2016

MESTNA OBČINA KRANJ

Župan

Lokalna akcijska skupina za
preprečevanje zlorabe drog
Slovenski trg 1, 4000 Kranj

• T: 04 237 31 01
• F: 04 237 31 06
• E: mok@kranj.si
• S: www.Kranj.si

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-115/2016-12 (47/04)

Datum: 23.2.2017

Zadeva: POROČILO O DELU LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE ZA PREPREČEVANJE ZLORABE DROG V MESTNI OBČINI KRANJ ZA LETO 2016

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, nevladnih organizacij in občinske uprave, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko zasvojenosti.

LAS je v letu 2016 pripravila operativni program za Mestno občino Kranj, ki ga je potrdil župan Mestne občine Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog, se povezovala z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji ter osnovnim in srednjim šolam ter vrtcem v mestni občini Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili.

OPIS IZVEDENEGA PROGRAMA

1. Izvajanje preventivnih programov v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah:

LAS je za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2016/17 v vrtcih, OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj objavila javni razpis v višini 11.600,00 €, od tega za vrte predvidoma 900 €, za osnovne šole 6.950 € in za srednje šole ter DŠD 3.750 €. Izbranim prijaviteljem je bil v mesecu juliju 2016 izdan sklep in v mesecu avgustu 2016 pogodba za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2016/2017. Izbranim prijaviteljem pa bodo sredstva za izvedene preventivne programe nakazana v proračunskem letu 2017. Ker šole izvajajo program za šolsko leto in ker v tistem obdobju proračun za leto 2017 še ni bil sprejet in ni veljal so bila izbranim prijaviteljem v sklepu in pogodbi sredstva dodeljena v okvirni višini, s tem, da v primeru, da bi se višina sredstev v veljavnem proračunu Mestne občine Kranj za leto 2017, namenjena za sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj za šolsko leto 2016/2017, spremenila, se sklep dopolni in sklene dodatek k pogodbi. V proračunu za leto 2017 so bila sprejeta sredstva kot so bila planirana, kar pomeni za sofinanciranje preventivnih programov v Mestni občini Kranj v šolskem letu 2016/2017 v višini 11.600,00 €.

Vrtci, osnovne in srednje šole so začeli delavnice in predavanja izvajati v mesecu septembru 2016 zaključili pa jih bodo v mesecu juniju 2017. Skupno so vrtci prijavili 16 predavanj (28,5 ur), osnovne šole so prijavile 99 delavnic, kar pomeni skupno 158 ur (od tega 18 ur na temo alkoholne problematike, nelegalne in legalne droge 35 ur, zasvojenost od računalnika 44 ur, nasilje med vrstniki 39 ur, motnje hranjenja 20 ur, oblikovanje samopodobe 2 uri) in srednje šole 78 delavnic, kar pomeni skupno 130 ur (od tega 34 ur na temo alkoholne problematike, nelegalne in legalne droge 44 ur, zasvojenost od računalnika 16 ur, nasilje med vrstniki 36 ur ter motnje hranjenja 0 ur), in sicer:

Vrtci 900,00 €:

- OŠ Stražišče v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Pogrešani napotki.
- OŠ Predoslje v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Vztrajnost in prenašanje porazov.
- OŠ Franceta Prešerna v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Doslednost v vzgoji.
- Zasebni vrtec Dobra teta v višini 200,00 € za izvedbo dveh predavanj: in sicer izmed prijavljenih devetih predavanj bodo sami izbrali dve predavanji, ki ju bodo izvedli. Prijavili so naslednja predavanja: Zakaj hočejo otroci biti v centru pozornosti; Komunikacija v partnerskem odnosu; Zdravilne zgodbe 1; Zdravilne zgodbe 2; Čuječe starševstvo 1, čuječe Starševstvo 2; Kako vpliva pomanjkanje ljubeče odrasle osebe na razvoj možganov; Kako z igro spodbujati miselni razvoj otroka 1, Kako z igro spodbujati miselni razvoj otroka 2.
- Kranjski vrtci v višini 400,00 € za izvedbo štirih predavanj: Postanimo navdihujoči starši za našega otroka; Dobro partnerstvo za dobro starševstvo; Rajsko otroštvo, peklensko najstništvo; Zdrav odnos do gibanja, šport-ena od poti v življenju brez odvisnosti.

Osnovne šole 6.950,00 €:

- OŠ Stražišče v višini 1.562,48 €, in sicer delavnice za: učence 8. razredov (Spletne skrivnosti, Ko sem ravnal/a odgovorno, Kako premagati strah pred ocenjevanjem) in učence 9. razredov (Beseda lahko močneje udari kakor pest, Kako reči ne, Kaj naj naredim s čustvi) ter predavanje za starše (Nasilno vedenje otrok).
- OŠ Simona Jenka višini 467,84 €, in sicer delavnice za: učence 6. razredov (Pametno odločanje za spletno sporočanje) in učence 8. razredov (Mladi in nelegalne droge).
- OŠ Franceta Prešerna v višini 714,78 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Spletne nasilje, Zasvojenost s spletom in računalnikom) in učence 9. razredov (Nelegalne in legalne droge, Nasilje med vrstniki) ter predavanje za starše (Vzgoja otrok, odgovornost in postavljanje meja).
- OŠ Orehek v višini 598,00 €, in sicer delavnice za: učence 5. razredov (Pametno odločanje in spletno poročanje) in učence 7. razredov (Men se rola) ter predavanje za starše (Varna raba interneta).
- OŠ Jakoba Aljaža v višini 897,71 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Mladi in alkohol, Svet brez nasilja) in učence 8. razredov (Motnje hranjenja, Odvisnost od računalnika, Zastrupitev z nedovoljenimi drogami in prva pomoč, Odvisnost in odnos do psihoaktivnih snovi) ter dve predavanji za starše (Rajsko otroštvo-peklensko mladostništvo in predavanje Šola in starši).
- OŠ Matije Čopa v višini 728,00 €, in sicer delavnice za: učence 4. razredov (Spletne skrivnosti, Pametno odločanje za spletno sporočanje) in učence 5. razredov (Verbalno in fizično nasilje, Aktivno preživljanje prostega časa) ter predavanje za starše (Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja).
- OŠ Predoslje v višini 961,12 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Spletne nasilje, Osveščena uporaba interneta, Beseda lahko močneje udari kakor pest) in učence 8. razredov (Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi, Digitalni državljan, Varno z mobilnikom v svet, Mladi in alkohol, Strpnost do drugih) ter tri predavanja za starše (Moja starša, Facebook prijatelj; Kako postaviti otroku meje in biti dosleden; Kakšne otroke želimo in kaj delamo, da to postanejo).
- OŠ Staneta Žagarja v višini 528,80 €, in sicer delavnice za: učence 7. razredov (Spletne skrivnosti, Nasilje med vrstniki) in učence 8. razredov (Sem pametnejši od mobilnega telefona, Odvisnost in zasvojenost) ter predavanje za starše (Komunikacija z najstnikom).
- OŠ Helene Puhar Kranj v višini 491,27 €, in sicer delavnice za: učence III. stopnje in 7. Razredov (Nenasilna komunikacija in reševanje konfliktov; Mladi in alkohol; Motnje hranjenja; Odnosi, varna spolnost; Odvisnosti in zasvojenost; Nasilje med vrstniki; Spletne nasilje) ter predavanje za starše (Živeti z najstnikom).

Srednje šole 3.750,00 €:

- Gimnazija Franceta Prešerna v višini 1.160,09 €, in sicer delavnice za: dijake 2. letnikov (Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja, Prevenција pred drogami) ter dijake 1. letnikov (Nasilje: Kaj je to in kaj lahko naredim).
- Gimnazija Kranj v višini 849,55 €, in sicer delavnice za: dijake 1. letnikov (Zasvojenost od računalnika, Legalne in nelegalne droge) ter dijake 2. letnikov (Nasilje med vrstniki).
- Šolski center Kranj v višini 1.740,36 €, od tega:
Srednja tehnična šola in Strokovna Gimnazija delavnice za dijake 2. letnikov (Droge, lažni sli, Mladi in alkohol, Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja),

Srednja ekonomska storitvena in gradbena šola delavnice za dijake 2. letnikov (Alkohol, ne hvala, Labirint omame, Medvrstniško nasilje).

2. Lokalna akcijska skupina je naredila pregled in oceno poročil o opravljenih programih izvajalcev izbranih na javnih razpisih v šolskem letu 2015/16. Pri tem je bila narejena tudi evalvacija delavnic in predavanj, iz katere izhaja, da so bili z delavnicami in predavanji zadovoljni tako starši, učenci in dijaki, ocenjevalo se je z ocenami od 1 do 5 (prva ocena je ocena šolskega leta 2015/16, v oklepaju je za primerjavo ocena iz šolskega leta 2014/15), in sicer znašajo povprečne ocene:

- predavanja za starše

	ocena predavanj po mnenju staršev	uporabnost predavanj po mnenju staršev	ocena predavatelja po mnenju šole
vrtni	4,55 (4,74)	4,22 (4,4)	4,59 (4,83)
osnovne šole	4,9 (5)	4,85 (4,8)	4,9 (5)

- delavnice za učence/dijake

	ocena delavnic po mnenju učencev/dijakov	uporabnost delavnic po mnenju staršev	ocena predavatelja po mnenju šole
osnovne šole	3,86 (4,59)	4,62 (5)	4,55 (4,97)
srednje šole	4 (4)	4,5 (4,5)	4,54 (4,43)

3. Ker bodo sredstva na podlagi javnega razpisa za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2016/17, za katerega je namenjenih 11.600€, izbranim izvajalcem prvič do sedaj razdeljena v naslednjem proračunskem letu, to je v letu 2017 je LAS navedena sredstva v višini 5.492€ (6.108€ sredstev je ostalo neizkoriščenih) namenil za naslednja dva namena:

- LAS je v sodelovanju z Zavodom 7, ki je izvedel vseslovenski družbeno odgovoren program Neodvisen.si, ozaveščala mlade in odrasle o različnih plasteh zasvojenosti. Za ta namen je Zavod 7 izvedel za zadnjo triado vseh osnovnošolcev v mestni občini Kranj poučno-interaktivni dogodek Zamolčane resnice, in sicer v vsaki osnovni šoli posebej. Za polnoletno odraslo populacijo pa sta bili izvedeni dobro obiskani dve predavanji, in sicer Izzivalec ulice ter Služba ali družina? Oboje! Voditelj je bil Bojan Kodolja. S predavanjem Izzivalec ulice so bile na svojstven način predstavljene nastavljene pasti, ki prežijo na mlade in odrasle. Predavanje je obsegalo tudi tematske video prispevke priznanih slovenskih strokovnjakov, izpovedi zasvojenec, filmske inserte in primere prikritih sporočil, tako so se udeleženci lahko seznanili z različnimi pastmi zasvojenosti in kako jih prepoznati. Predavanje Služba ali družina? Oboje! pa je imelo jasno sporočilo poiskati pravo razmerje med službo in družino. Izpoved najstnice ob prisotnosti strokovnjaka je razkrilo različne poglede na službo in družino ter potrebe, ki se v današnjem svetu v tem razmerju porajajo. Za ta namen se je zagotovilo 3.992 € sredstev.

- Inštitu Utrip je opravil raziskavo „Z zdravjem povezana vedenja učencev zadnje triade v mestni občini Kranj“. V raziskavi so bili zajeti učenci stari od 12 do 14 let vseh osnovnih šol v mestni občini Kranj. Če povzamemo nekaj rezultatov: povprečna starost ob pitju prve alkoholne pijače je 12,61 let; učenci najlažje dostopajo do alkohola doma pri starših – 24,7%, v lokalih 22,7%; učenci najpogosteje tudi pijejo alkohol doma – 31,9%; rezultati tudi kažejo, da učenci zaznavajo pitje staršev, predvsem očeta v 32%, mame v 15%; povprečna starost ob prvi cigareti je 12,64 let, cigarete nikoli še ni poskusilo 76,5%, 17,2 % jih je poskusilo cigareto le enkrat; 93% jih nikoli še ni poskusilo prepovedane droge, pri ostalih 7% pa prevladuje kanabis,...Več pa je v sami raziskavi, ki je priložena poročilu. Za ta namen se je zagotovilo 1.500 € sredstev.

4. Sprotno se je spremljalo gibanje problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb; programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog. LAS se je udeležila tudi Nacionalne konference ob mesecu preprečevanja zasvojenosti 2016. Na koncu leta je bila izvedena tudi pogostitev za člane LAS.

5. Mestna občina Kranj je dne 27.10.2016 podpisala tudi sporazum o sodelovanju v Evropskem projektu STAD in Europe, in sicer Nočno življenje v MOK. V Evropi sodeluje pri projektu 7 držav, kjer se bo raziskovalo alkohol, in sicer: Češka, Valašské Meziříčí (nočno življenje), Nemčija, Kiel

(festivali), Nizozemska, Rotterdam (pitje doma, preden gredo mladostniki ven), Slovenija: Kranj (nočno življenje), Španija, Palma de Mallorca (pitje zunaj, parki ulice), Švedska, Stockholm (festivali), Velika Britanija, Wrexham (pitje doma, preden gredo mladostniki ven). Za izvedbo projekta, ki se bo osredotočil na področje preprečevanja tvegane in škodljivega pitja mladih, je potrebna tudi usmerjevalna skupina, to je LAS. Naredila se bo ocena stanja, zbirali se bodo statistični podatki; izvedli se bodo strukturirani pogovori z glavnimi akterji; načrtovala in izvajala se bo intervencija, sledilo bo vrednotenje in izdaja praktičnega priročnika. Projekt poteka od oktobra 2016 do februarja 2018.

OCENA STANJA

Za leto 2016 je bila narejena tudi ocena stanja na področju problematike drog v MOK, in sicer s strani Policijske postaje Kranj, Zdravstvenega doma Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, osnovnih in srednjih šol, vrtcev, mladih in Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo Kranj (v okviru CSD Kranj):

a) Policijska postaja Kranj (poročilo je podal g. Damijan Suhadolnik, pomočnik komandirja PP Kranj)

Na Policijski postaji Kranj smo ocenili in primerjali razmere po problematiki prepovedanih drog na območju Policijske uprave oziroma Policijske postaje Kranj za leto 2015 in 2016.

Izvedeni represivni ukrepi PP Kranj na področju prepovedanih drog;

S področja prepovedanih drog je bilo v letu 2016 na območju Policijske uprave Kranj, obravnavanih 137 (404) kaznivih dejanj, na območju PP Kranj 10 (15) kaznivih dejanj. V pridržanju so bile 4 (14) osebe. Gre za kaznivi dejanji Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami in Omogočanje uživanja prepovedanih drog, kjer je bilo zaznanih manj kaznivih dejanj. Dejstvo je da je policija v letu 2015 na Gorenjskem obravnavala organizirano združbo, ki je izvrševala tovrstna kazniva dejanja.

Poleg kaznivih dejanj smo v letu 2016 obravnavali še 21 (25) prekrškov po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. V teh primerih gre za zasege manjše količine prepovedane droge za odmerke za enkratno lastno uporabo odvisnika (prepovedane tabletko, heroin, kokain, konoplja).

Pri nadzoru cestnega prometa je bilo zaradi prepovedanih drog odrejenih 13 (27) strokovnih pregledov, od tega 6 (9) pozitivnih, 2(15) negativnih, 5 (3) pa je strokovni pregled na mamila odklonilo.

Število odrejenih alkotestov 3.307 (4.963), pozitivnih je bilo 199 (235) kar predstavlja -15% upad. Odklonjenih je bilo 5 (12)preizkusov. Število odrejenih strokovnih pregledov zaradi alkohola 32 (39), od tega 18 (15) pozitivnih. Število pridržanj 6 (10), število začasnih odvzemov voznških dovoljenj 75 (104). Povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč **1,62g/kg** (1,28g/kg). V letu 2016 je bilo po Zakonu o omejevanju uporabe alkohola ugotovljenih 5 (8) kršitev.

Število ugotovljenih kršitev je predvsem rezultat aktivnega ter kvalitetnega dela oz. ugotavljanja kaznivih dejanj in kršitev z lastno dejavnostjo policistov. Še naprej bomo načrtovali in planirali delo, predvsem na varnostno obremenjenih območjih ter drugimi kriminalnimi žarišču na območju PP oz. MO Kranj. Gre za kraje, kjer se pogosto zadržujejo uživalci drog, glavno avtobusno postajališče, okolica ZD Kranj, Prešernov gaj in območje Planine. Zaznati je tudi povečan pojav prisotnosti prepovedanih drog izven mesta Kranj.

Glede na splošno oceno, da je bilo stanje na vseh segmentih dela policije v letu 2016 na območju MO Kranj ugodno in stabilno.

Policijska postaja Kranj bo tako v letošnjem letu nadaljevala s poostrenimi nadzori v okviru rednega dela in s planiranjem poostrenih nadzorov po akciji DILER. Prav tako bomo usmerjeni tudi na preventivno delovanje v okviru predavanj po šolah in s tem ozaveščanju po problematiki prepovedanih drog.

b) Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (poročilo je podala ga. Nataša Kern, dr. med)

V Centru je bilo od začetka njegovega delovanja do konca leta 2016 registriranih skupno 664 uporabnikov programa. Center deluje v Kranju, ambulanta za razdeljevanje metadona in druge substitucijske terapije je tudi na Jesenicah.

V substitucijski program v Kranju je bilo ob koncu leta 2016 vključenih 215 pacientov, od tega 157 na terapiji z metadonom, 39 pacientov na substitucijski terapiji z buprenorfinom in 19 pacientov na terapiji z dolgodelujočim morfinom. V Center se je v letu 2016 na novo vključilo 6 pacientov, ki so imeli težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, ponovno je vstopilo v program 37 oseb.

V letu 2016 je 11 odvisnikov nadaljevalo zdravljenje z vključitvijo v druge programe (terapevtske skupnosti, na detoksikacijo v Center za detoksikacijo Ljubljana), 2 odvisnika sta odšla v zapor, umrli so 3 pacienti, 2 pacienta sta zaključila program zdravljenja.

V Centru se ukvarjamo z obravnavo odvisnikov od nedovoljenih drog zdravstveni delavci različnih specialnosti: psihiater, klinični psiholog, dve zdravnik specialista splošne oz. družinske medicine, dva diplomirana zdravstvenika in medicinska sestra. Sodelujemo tudi s Centrom za socialno delo. Nudimo pomoč v obliki informiranja, svetovanja, detoksikacije, zdravstvenih pregledov, vključno s testiranjem na viruse hepatitisa B, C in HIV, paciente napotujemo tudi na cepljenje proti hepatitisu B.

V zadnjih šestih letih opažamo velik upad novih pacientov, ki imajo težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, saj je le-teh štirikrat manj kot leta 2010. Tudi preprodaje drog pred Centrom je manj kot prejšnja leta. Občasno pa imamo še vedno težave zaradi kršenja terapevtskega dogovora, zlasti psihičnega nasilja pacientov do osebja, fizičnih obračunov med pacienti, tudi v čakalnici Centra.

c) Nacionalni inštitut za javno zdravje, območna enota Kranj (poročilo je podala ga. mag. Marijetka Hovnik Keršmanc, dr. med., spec. javnega zdravja in ga. mag. Darja Zupan, dipl.org.dela)

Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi v populaciji spremljamo na osnovi epidemioloških raziskav. Gre za nacionalne raziskave, narejene na reprezentativnih vzorcih, z uporabo standardiziranih vprašalnikov, ki omogočajo tudi mednarodno primerljivost podatkov. Raziskave se ne izvajajo letno, ampak se ponavljajo v določenih časovnih (največkrat štiriletnih) intervalih. Nekatere raziskave dajo oceno stanja po regijah, izjemoma pa prikazujejo tudi podatke za posamezne občine (npr. Mestno občino Kranj).

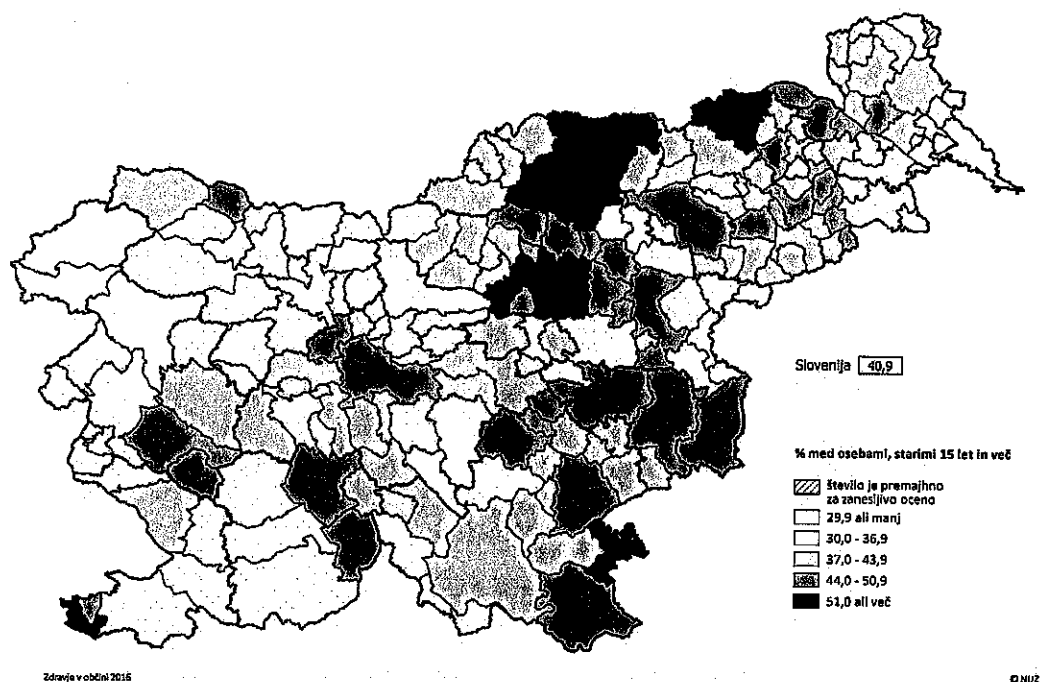
Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi med odraslimi prebivalci: V letu 2016 je NIJZ med odraslimi prebivalci Slovenije izvajal nacionalno raziskavo Z zdravjem povezan vedenjski slog 2016, ki vključuje tudi del, vezan na uporabo psihoaktivnih snovi. Rezultati te raziskave, ki bodo prikazovali tudi podatke za Gorenjsko, bodo predvidoma dostopni do konca leta 2017. Zadnji objavljeni podatki glede razširjenosti rabe psihoaktivnih snovi med odraslimi prebivalci Gorenjske iz Raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2012 so bili prikazani že v lanskem poročilu, dostopni pa so tudi na spletni povezavi: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/uporaba-tobaka-alkohola-in-prepovedanih-drog-med-prebivalci-slovenije-ter-reenakosti-in>. Podrobnejši prikaz stanja na področju nedovoljenih drog v Sloveniji za leto 2015 pa je dostopen v letnem nacionalnem poročilu o drogah na spletni povezavi: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/nacionalno_porocilo_o_drogah_2015_0.pdf.

V letu 2016 je NIJZ izvajal tudi vseslovenski projekt Zdravje v občini, ki predstavlja zdravje v vsaki slovenski občini na osnovi 35-ih kazalnikov (grafično in številčno) in ga primerja s stanjem v upravni enoti in regiji, v katero spada posamezna občina ter s povprečjem v Sloveniji (<http://obcine.nijz.si>). Med javnozdravstvenimi vsebinami je bil v letu 2016 dan poseben poudarek alkoholu, ki je najbolj razširjena droga. Tvegano in škodljivo pitje alkohola v Sloveniji predstavlja težavo na številnih področjih družbenega in osebnega življenja. Vsak dan zaradi razlogov, neposredno povezanih z alkoholom, v Sloveniji umreta dve osebi, kar je vsaj 650 oseb na leto. Zaradi prometnih nezgod, katerih povzročitelji so alkoholizirani, pa vsako leto v povprečju umre še dodatnih 75 oseb. Skupaj je to najmanj 725 smrti na leto, ki bi jih lahko preprečili. Kot kažejo podatki za Mestno občino Kranj, znaša delež oseb, starih 15 in več let, ki so se v zadnjih 12 mesecih vsaj enkrat visoko tvegano opile, 36 %¹, in je nižji od povprečja za preostalo Slovenijo (slika 1), zaradi bolezni, ki jih neposredno pripisujemo alkoholu, pa je letno 1,3 bolnišničnih obravnav na 1000 prebivalcev², kar je manj kot je povprečje za preostalo Slovenijo (slika 2). Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji znaša v Mestni občini

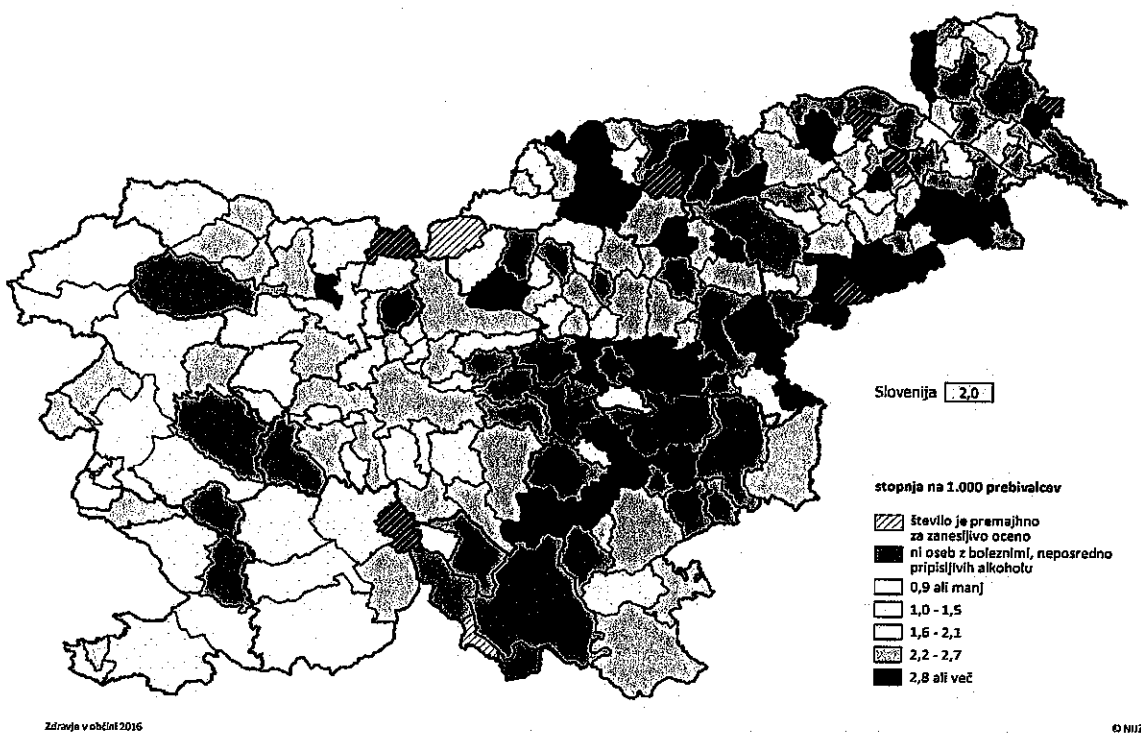
¹ leto 2014, stari 15 let in več (Anketa o zdravju in zdravstvenem varstvu, Nacionalni inštitut za javno zdravje)

² povprečje 2011-2013, starejši od 15 let

Kranj 8,4 %³ in se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije (slika 3). Podatki, vezani na kajenje tobaka, pa kažejo, da je med prebivalci Mestne občine Kranj 22 % kadičev⁴ (rednih in občasnih) in se glede tega statistično značilno ne razlikujejo od povprečja preostale Slovenije.

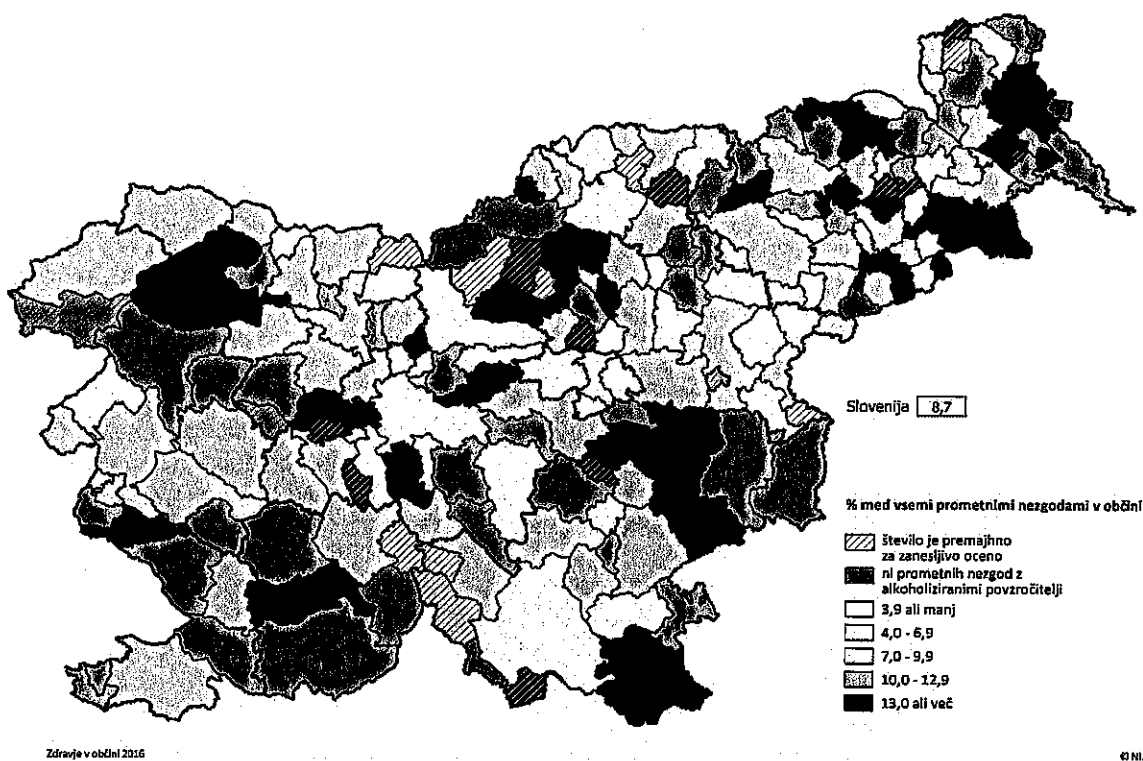
Slika 1. Visoko tvegano opijanje, občine, Slovenija 2014

Slika 2. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi bolezni, neposredno pripisljivih alkoholu, pri osebah, starih 15 let in več, Slovenija 2011-2013

³ povprečje 2012-2014

⁴ leto 2014, stari 15 let in več

Slika 3. Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji, občine, povprečje 2012-2014

Razširjenost rabe tobaka, alkohola in drugih drog med otroci in mladostniki v Sloveniji spremljamo na osnovi nacionalne raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki poteka v okviru mednarodne raziskave vsaka štiri leta. Zadnja raziskava je bila narejena leta 2014. Kot kažejo rezultati te raziskave, je v Sloveniji:

- alkoholne pijače že poskusilo ali pilo 81 % 15-letnikov (44 % 13-letnikov, 18 % 11-letnikov), 14 % 15-letnikov (7 % 13-letnikov, 5 % 11-letnikov) pije alkoholne pijače vsaj enkrat tedensko, 30 % 15-letnikov (6 % 13-letnikov, 1 % 11-letnikov) pa je že bilo v življenju vsaj dvakrat opitih;
- vsaj eno cigareto v življenju že pokadilo 40 % 15-letnikov (14 % 13-letnikov, 3 % 11-letnikov), 13 % 15-letnikov (2 % 13-letnikov, 0,3 % 11-letnikov) kadi vsaj enkrat tedensko;
- konopljo vsaj enkrat v življenju uporabilo 21 % 15-letnikov (v zadnjih 12 mesecih 18,7 %, v zadnjih 30 dneh pa 10,3 %).

Več podatkov je dostopnih na spletni povezavi: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/hbhc_2015_e_verzija30_06_2015.pdf.

V letu 2015 je NIJZ v sodelovanju z Mladinskim združenjem Brez izgovora v okviru projekta Norveškega finančnega mehanizma »Za zdravje mladih« izvedel raziskavo o nekemičnih ali vedenjskih zasvojenostih mladih v Sloveniji. Med osnovnošolci je raziskava zajela učence osmih razredov vseh slovenskih regij. Raziskava je pokazala, da je 82 % anketirancev v zadnjih 12 mesecih igralo računalniške igre prek različnih naprav (računalnika/notesnika, mobilnega telefona ali tablice ali s pomočjo igralne konzole) tako prek spleta kot tudi brez internetne povezave. Podatki tudi kažejo, da mladi začnejo igrati računalniške igre v povprečni starosti dobrih 7 let, med delavniki tej aktivnosti namenijo povprečno 1,7 ure dnevno, ob koncih tedna pa skoraj 2 uri in pol ur na dan. Rezultati so pokazali, da 2,5 % slovenskih osmošolcev ustreza diagnozi zasvojenih z računalniškimi igrami. Več o raziskavi je dostopno na: <http://www.nijz.si/sl/zasvojenost-z-igranjem-racunalniskih-iger-med-slovenskimi-osmosolci>. Tvegane vedenja otrok in mladostnikov posebej za Mestno občino Kranj na NIJZ nismo raziskovali. To raziskavo je v letu 2016 opravil Inštitut za raziskave in razvoj »Utrip«.

Izvedene preventivne aktivnosti:

Na področju preprečevanja in zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola smo tudi v letu 2016 izvajali aktivnosti za promocijo maturantske parade brez alkohola, izvedli predavanje *Dejavniki tveganja za zdravje – alkohol* v Mestni knjižnici Kranj, ob mednarodnem dnevu FAS (9. septembra) smo strokovno in splošno javnost osveščali o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu in širili sporočilo, da med nosečnostjo ni varne alkoholne pijače, ni varne količine alkohola in ni varnega časa za pitje alkohola, pri tem smo se povezali tudi s Klubom študentov Kranj, in na temo alkohola in nosečnosti izvedli strokovno srečanje za Centre za socialno delo Gorenjske. Za večanje splošne osveščenosti glede nezdržljivosti pitja alkohola in udeležbe v prometu smo ob poteku nacionalne akcije »0'0 šofer – trezna odločitev« o akciji obveščali srednje šole, dijaški dom, medije in obiskovalce NIJZ-ja ter v okviru programa »Otroci za varnost v prometu« (primer medsektorskega sodelovanja zdravstva, šolstva in policije) razpisali likovni natečaj za osnovne šole. Na november, mesec preventive zasvojenosti, smo javnost opozarjali s plakatom v preddverju NIJZ OE Kranj ter na regijski spletni strani.

Na področju preprečevanja in zmanjševanja kajenja tobaka smo ob obeležitvi Dneva brez cigarete (31.1.), ki lahko vsem kadilcem pomeni priložnost in spodbudo za opustitev kajenja, ter ob svetovnem dnevu brez tobaka (31.5.) z NIJZ OE Kranj razposlali lokalnim medijem izjave za javnost. K podpori novemu Predlogu Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov smo tekom leta pozivali ključne regijske deležnike in medije. Vodje timov in aktivne člane Zdravih šol v regiji smo vabili k sodelovanju v raziskavi »O uporabi elektronskih cigaret med učenci in dijaki v Sloveniji«.

V okviru regijskega sistema za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi (NPS) smo organizirali delovni sestanek aktivnih članov mreže, v okviru regijskega EWS je bilo med partnerji izmenjanih pet informacij, potekalo je mesečno regijsko EWS poročanje. Ključne regijske deležnike smo vabili na Nacionalno konferenco »Skupaj zmoremo več« v okviru meseca preprečevanja zasvojenosti.

Poleg aktivnosti, ki so neposredno vezane na alkohol, tobak in nedovoljene droge, smo na NIJZ OE Kranj skozi celo leto izvajali še številne aktivnosti na področju varovanja in krepitev duševnega zdravja ter promocije zdravja v šolskem in vrtčevskem okolju.

d) Osnovne šole Mestne občine Kranj (poročila za vse osnovne šole so skupaj s svetovalnimi službami pripravili ravnatelji šol; poročila je zbral g. Pavel Srečnik, ravnatelj OŠ Stražišče)

Osnovna šola Predoslje Kranj

VRTEC

	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
<u>Predavanje za</u>		Močni starši – stabilni otroci g. Miha Kramli	
Starše	29		
Vzgojitelje	6		
Drugo			
<u>Skupaj</u>	<u>35</u>		

Predlogi, opažanja s strani vrtca, staršev, vzgojiteljev

Predavanje je bilo s strani staršev deležno veliko pohval. Vsebina je aktualna, saj so starši zaskrbljeni, da otroci nebi zašli na kriva pota različnih zasvojenosti. Starši imajo skrbi tudi glede pasti, ki otroke nehote pritegnejo in še preden se zavedajo klonijo skušnjavam. Navedli so, da so jim vse informacije v zvezi s perečo problematiko zelo dobrodošle.

OSNOVNA ŠOLA

<u>Razred</u>	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
<u>3.r</u>	25		<u>SAFE.SI</u>
	25		
<u>4.r</u>	25		<u>SAFE.SI</u>
	27		
<u>7.r</u>	28		Mladinsko združenje BREZ IZGOVORA: delavnica O2 za

	20 23	Goran Škobalj: <u>Beseda lahko močnejše udari kakor pest</u> Goran Škobalj: Beseda lahko močnejše udari kakor pest	vsakega,
8.r	32 32 18 19	Tilen Dominko: <u>Digitalni državljan</u> Tilen Dominko: Varno z mobilnikom na splet Miha Kramli: <u>Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi</u> Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
9.r	44 44 22 23	Tilen Dominko: <u>Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja</u> Tilen Dominko: Spletno nasilje Miha Kramli: <u>Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi</u> Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
<u>Predavanja za</u>			
Starše	21 41 48	Sebastjan Kristovič: bo moj otrok postal samostojna in odgovorna osebnost Janja Dermastja: <u>Motivacija</u> Kako starši z odnosi vplivajo na vedenje in zdrav razvoj otroka	
Učitelje	50	Prisotnost učiteljev na predavanjih za starše	
Drugo			
Skupaj	567		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Zahvalili bi se lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj, saj prispevate, da so učenci, starši, učitelji deležni globljega pogleda na to vedno večjo problematiko. Delavnice učenci ocenjujejo zelo dobro, prav tako pa so bila predavanja deležna pohval s strani učiteljev, staršev in vodstva šole.

Enaki predlogi oz. pomisleki s strani šolske svet. del. Saša Pesri:

Glede na to, da imate pomembno vlogo pri preventivi, se obračam na vas z razmislekom, glede na to, da zasvojenost z zabavo na internetu poškoduje možgane enako kot heroin, mislim, da bi bilo nujno potrebno razmišljati v smeri uzakonitve zakona o dopuščanju, nedopuščanju in omejitvi (mogoče starostni ter glede na podvrženost vpliva vsakega posameznega otroka) uporabe tablic, mobilnih telefonov, računalnikov, ipd, za zabavo že predšolskih otrok ter otrok v šoli. Primer: otroku staremu še ne 3 leta starši tudi v zdravstvenem domu ali bolnici dopuščajo igranje igrice, gledanje risank ure in ure, izročijo mobilni telefon za igranje igrice še brez njegove želje.

Tako kot kajenje ni dovoljeno v javnih prostorih, menim, da bi morala biti uporaba tablic, ipd. za zabavo v javnih prostorih prepovedana.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-UPB1) v 4 členu govori: Zaradi zdrave rasti, skladnega osebnostnega razvoja in usposobitve za samostojno življenje in delo imajo starši pravice in dolžnosti, da skrbijo za življenje, osebnostni razvoj, pravice in koristi svojih mladoletnih otrok. Te pravice in dolžnosti sestavljajo roditeljsko pravico. Ta člen sem navedla, saj menim, da, ko se otrokom dopušča neomejen čas oz. omejitve po zelo dolgem času zabave na tablicah, mobitelih, ipd. starši kršijo določbe v tem členu namesto vzgoje za samostojno življenje »dopuščajo«, da postanejo njihovi otroci zasvojeni.

Osnovna šola Helene Puhar

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
3., 4., 6. stopnja	35	3 OZ RK Kranj	4 Društvo Oaza, 1 Safe.si
6., 7., 8., 9. razred	30	3 OZ RK Kranj	4 Društvo Oaza, 1 Safe.si
Predavanja za			
Starše	33		1 predavanje- Drago Sukić- Društvo Oaza
Učitelje			
Drugo			
Skupaj	98	6 delavnic	10 delavnic 1 predavanje

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Na šoli opažamo pomembnost preventivnih delavnic, prav zato bomo tudi v prihodnje temu posvečali veliko pozornosti.

Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	49		Zobna preventiva – Zdravstveni center Kranj
2.r	53		Torbica prve pomoči- RK Kranj
4.r	48		Zobna preventiva – Zdravstveni center Kranj Preprečevanje poškodb – ZD Kranj
5.r	61		Zasvojenost –ZD Kranj
6.r	51		Odraščanje – ZD Kranj
7.r	47		Pozitivna samopodoba in stres—ZD Kranj Nenasilna komunikacija in reševanje konfliktov – OAZA Kranj Zasvojenost s spletom in računalnikom – Varni internet Ljubljana O ₂ za vsakogar – Brez izgovora -Ljubljana
8.r	58		Zobna preventiva – Zdravstveni center Kranj Medsebojni odnosi – ZD Kranj Odnosi-varna spolnost: Oaza Kranj Vzemi življenje v svoje roke: DBS -Maribor
9.r	46		Vzgoja za zdravo spolnost – ZD Kranj Širjenje znanj o RK in krvodajalstvu : RK Kranj
Predavanja za			
Starše	200		Kako otrokom predstaviti spolnost- DBS Maribor
Učitelje			Učinkovita komunikacija Kako otrokom predstaviti spolnost Objava prispevkov na spletu Pravna zaščita profesorjev Varstvo pri delu
Drugo			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Učencem so s temami preventivnih delavnic zelo zadovoljni in si želijo še več različnih delavnic. Na delavnicah lepo sodelujejo, s predavatelji so zadovoljni. Tudi s strani predavateljev dobimo pozitivno povratno informacijo.

Starši so izrazili željo po predavanju o temi kako komunicirati z otroki v času pubertete.

Osnovna šola Orehek Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	67		Zdravi zobki, Sistematski zdravniški pregledi, Delavnica zdravstvene vzgoje, vse ZD Kranj.
2.r	59		Varnost v prometu, MNZ; Delavnica zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
3.r	71		Sistematski zdravniški pregledi, Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
4.r	58		Zdravi zobki, Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
5.r	61		Varno s kolesom v šolo, MNZ; Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
6.r	63		Učni stili, OŠ; Sistematski zdravniški pregledi, Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
7.r	60	Men se rola, Inštitut terapevtski center Krog	Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
8.r	58		Poklicna vzgoja, Zavod Izida; Zdravi zobje, Sistematski zdravniški pregledi, Delavnice zdravstvene vzgoje, vse ZD Kranj; Poklicni interesi, OŠ.
9.r	64	Spletno nasilje, Varni internet	Karierna orientacija, OŠ; Delavnice zdravstvene vzgoje, ZD Kranj.
Predavanja za			
Starše	568	Osveščena uporaba spleta in družbenega omrežja, Varni internet	Zakaj otroci nikoli ne odrastejo, Vesna Vuk Godina; Postavljanje meja, Janja Dermastja
Učitelje	61		Strategije obladovanja stresa pri pedagoških delavcih, MIB; Motiviran učitelj, Aleksander Zadel; Kako sprejeti problematičnega učenca kot izziv ali kot problem, Janja Dermastja
Drugo			
Skupaj			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Želimo, da bi LAS lahko finančno podprl programe za učence za vse razrede na predmetni stopnji (6., 7., 8. in 9. razred). Preventivne delavnice so za učence dragocene, zanimive. Srečajo se z drugimi predavatelji, ki uporabljajo interaktivne metode in oblike dela, imajo aktualne, drugačne informacije. Ocene delavnic so visoke s strani učencev, kot učiteljev.

Osnovna šola Matije Čopa Kranj

<u>Razred</u>	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
1.r	67		
2.r	53		Rdeči križ: Torbica prve pomoči
3.r	51		
4.r	43		Rdeči križ: Zloraba drog Društvo Modrin: Verbalno in fizično nasilje
5.r	43		Rdeči križ: Motnje hranjenja Društvo Modrin: Uporaba račun. v prostem času
6.r	60		
7.r	42		Rdeči križ: Motnje hranjenja Društvo za boj proti raku: Zdravje vrednota-odgovarjam zase
8.r	47		Društvo za boj proti raku: Zdravje vrednota-odgovarjam zase
9.r	35		CIPS Kranj – karierna orientacija
Predavanja za			
Starše	200		Sebastjan Kristovič – Pasti računalnika
Učitelje	42		Marko Juhant: Različno z različnimi Cvetka Bizjak: Učenje učenja
Skupaj	683		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Že nekaj let za izvedbo preventivnih dejavnosti za učence večinoma izbiramo iste predavatelje, saj smo z njimi zadovoljni tako učitelji, kot tudi učenci in starši. S tem poskušamo preprečiti podajanje neprimernih informacij učencem, kar se je po nekaterih šolah že dogajalo.

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj

<u>Razred</u>	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
1.r	67		Torbica prve pomoči, Biljana Djaković, RK
2.r	/		
3.r	52		Unicef
4.r	52		Varno v prometu, Biljana Djaković, RK
5.r	/		
6.r	26		Postavitev mobilne hiške (Društvo Eternia) Nina Ana Jäger (Šolska pravila)
7.r	35	Mladi in alkohol, Svet brez nasilja	
8.r	38	Ovisnost od računalnika, Mladi in nedovoljene droge, Zastrupitev z drogami in prva pomoč, Motnje hranjenja	
Predavanja			

za starše	59, 23, 51, 26	Damjana Šmid (Šola in starši), Leonida in Albert Mrgole (Več avtoritete, manj zadreg z odraščajočimi)	Dr. Kristjan Musek Lešnik-Vzgoja za odgovornost, Dejan Sotirov - Društvo Eternia (Sodelovanje v 6. razredu)
za učitelje	50		Leonida in Albert Mrgole (Delo z vedenjsko težavnimi učenci), Nina Ana Jäger (Pravna zaščita učitelja), dr. Kristjan Musek Lešnik (Vzgoja za odgovornost)
Drugo			
Skupaj	480		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta tako med učenci kot starši. Zunanji strokovnjaki prinašajo nova znanja in načine razmišljanja, zato jim vsi radi prisluhnejo. Želimo si več možnosti za izvajanje preventivnih dejavnosti, vendar smo finančno in časovno omejeni. Želimo ohraniti preventivne delavnice s strani LASa.

Osnovna šola Stražišče Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
5.r	5 razredov (CŠ+ 2X podružnice)= 118 učencev		odraščanje in spremembe v puberteti Rdeči križ Kranj
6.r	4 razredi= 92 učencev		kako se upreti pritisku vrstnikov društvo Oaza
7.r	3 razredi= 60 učencev	ko sem ravnal odgovorno Lea Beznik	
8.r	4 razredi= 98 učencev	nenasilna komunikacija Janja Dermastja	
8.r	4 razredi= 98 učencev	men se rola - Mateja Vrhunc Tomazin	
9.r	3 razredi= 72 učencev	kako reči ne - Miha Kramli	
9.r	3 razredi= 72 učencev	beseda lahko udari močnejše kakor pest-Boljši svet	
Predavanja za			
Starše	80 staršev	kaj pomeni biti zavesten starš Janja Dermastja	
	80 staršev	vzgojna doslednost in postavljanje meja Sebastjan Kristovič	

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Plan preventivnih dejavnosti skrbno načrtujemo, saj so pomemben del preventive v šolah. Predavatelji so preizkušeni in so pomembna imena v slovenskem prostoru na področju vzgoje in izobraževanja. Imajo ustrezen preventivni program, dobre reference in tudi z učenci znajo vzpostaviti dober odnos. Izbiramo teme, ki jih učenci v teh letih najbolj potrebujejo, ob katerih se odrasli pogosto zaskrbljeno ustavimo, mladim pa so vsakdan, v katerem morajo znati preživeti: odvisnosti od odnosov, alkohola, hrane, poživil, samopoškodbe, nasilje...

Sodelovanja z LAS- jo si tudi zato želimo še vnaprej, predlagamo pa bolj poenostavljen razpisni postopek, saj le ta prinaša ogromno nepotrebne birokracije.

Osnovna šola Simona Jenka Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
6.r	113		Varni internet - varna uporaba interneta
8.r	101	Oaza – Mladi in nelegalne droge	

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Med poukom biologije in 8. razredov naj bo v okviru učne snovi obravnava drog.

Osnovna šola Franceta Prešerna Kranj

VRTEC

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za			D. Sukič, Razvoj otroških možganov
Starše	42		
Vzgojitelje	7		
Drugo			
Skupaj	49		

OSNOVNA ŠOLA

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
7.r	61 59	Spletno nasilje in Zasvojenost s spletom in računalnikom, vse Varni internet	
9.r	57	Spletno nasilje, Varni internet	
Predavanja za			
Starše	25-30 25-30	Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja, Varni internet	Razvojne posebnosti otrok in odgovornosti, dr. Kristjan Musek Lešnik
Učitelje	50		dr. Kristjan Musek Lešnik

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok

Učenci 7. in 9. razreda so zelo dobro sprejeli predavanja o spletnem nasilju ter nevarnostih na spletu. Zanimivo je, da pri starših ni velikega zanimanja za te vsebine oziroma opažamo, vedno manjše zanimanje staršev za preventivna predavanja.

e) Srednje šole Mestne občine Kranj (poročilo za vse srednje šole je zbrala ga. Vera Dušak Prevc, svetovalna delavka Gimnazije Franceta Prešerna)

Gimnazija Kranj

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.letniki	180		Miha Kramli - odvisnost
Skupaj	180		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Miha Kramli je praktik in se v Zdravstvenem domu v Novi Gorici vsakodnevno srečuje z različnimi oblikami odvisnosti. Dijakom vsako leto predstavi skozi zgodbe pacientov posledice odvisnosti, predstavi pa tudi nove oblike pasti. Z delavnicami in predavanji v okviru programa LAS bomo nadaljevali, v naslednjem šolskem letu bi vanje vključili tudi starše.

Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, ŠC Kranj

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
2.letniki	117 117 117 117	Alkohol, ne hvala (Alteršola, Iris Šober, s.p.) Labirint omame (Alteršola, Iris Šober, s.p.) Medvrstniško nasilje (Alteršola, Iris Šober, s.p.) Zasvojenost s sodobnimi tehnologijami; Safe.si (Zala Bricelj, Urla, s.p. in Dario Ajdovec, Oglaševanje, s.p.)	
3.letniki	74		Še vedno vozim, vendar ne hodim (Varna pot)
Skupaj	181		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Zgoraj navedene delavnice so kvalitetne; kvalitetno zasnovane in tudi izvedene. Tudi v bodoče želimo na šoli gostiti izvajalce s tovrstnimi vsebinami.

Šolski center Kranj, Srednja tehniška šola in Strokovna gimnazija

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
2.letniki	180	Oaza (Drago Sukić) Mladi in alkohol, Odnosi med spoloma	
Predavanja za Starše	50 40	1.Oaza (Drago Sukić) (Zakaj mladostnik rine v tvegana vedenja) 2. Zavod Varni internet – Tilen Dominko	
Skupaj	270		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov:

Menimo, da so delavnice in predavanja dobro izvedene in pomenijo pomembno preventivno aktivnost, zato so tovrstne dejavnosti del Letnega delovnega načrta šole.

Gimnazija Franceta Prešerna

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1. letniki	132 (5 oddelkov)	»Nasilje-kaj je to in kaj lahko naredim« Janja Frelih Gorjanc	
letniki	5 oddelkov		O medvrstniškem nasilju in odgovornosti mladih –izvajalca 2 predstavnika Policije
2. letniki	110 (5 oddelkov)	Varni internet –zasvojenost s spletom in internetom –Tilen Dominko	
2. letniki	110 (5 oddelkov)	Prevenција pred drogami	
3. in 4. letniki	210 (10 oddelkov)		Predstavitve mobilne enote FURS-a

Vsi letniki	20 oddelkov 500 dijakov		Predavanja Ne-odvisen.si Zamolčane resnice
Predavanja za			
Starše	20		Ne-odvisen.si
Učitelje	40		»Vzgoje otrok ne more biti brez vzgoje odraslih« mag. Jani Prgič
Učitelje	40		Ne-odvisen.si
Drugo			
Skupaj	Okoli 510 dijakov (nekateri v več delavnicah)		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Na šoli redno izvajamo preventivo s področja odvisnosti od raznih drog. Že nekaj let redno izvajamo preventivne delavnice s področja varne rabe interneta (občasno opažamo neprimerno komunikacijo mladostnikov preko elektronskih medijev). Za naprej želimo izvajati preventivne delavnice s področja preventive pred zlorabo drog, nenasilne komunikacije, spletnih nevarnosti ter tehnike za obvladovanje stresa.

f) Kranjski vrtci (poročilo je podala ga. Andreja Pungartnik, psihologinja)

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanja za starše	4 predavanja 150	1. vzgoja brez klofute 2. zadrege in miti z avtoriteto in uporabo moči 3. kako otroka vzgojiti v samostojno in odgovorno osebnost 4. starševstvo in celostni razvoj otroških možganov	Predavanja logopedinje, Pedagoginje, psihologinje v okviru roditeljskih sestankov ali izven
Vzgojitelje	40	1. vzgoja brez klofute 2. zadrege in miti z avtoriteto in uporabo moči 3. kako otroka vzgojiti v samostojno in odgovorno osebnost 4. starševstvo in celostni razvoj otroških možganov	Mednarodni projekt Fit Slovenija in Fit4kid- usposabljanje koordinatorjev in izvajalcev programa v KV- 25 strokovnih delavcev (se nadaljuje) Projekt »Etika in vrednote«-3 letni pod okriljem IEV(Inštitut za etiko im vrednote)-na nivoju celotnega zavoda (letos se zaključuje) Eko vrtec- že kar nekaj let-na nivoju celotnega zavoda Prioritetna naloga: skrb za zdravje in gibanje Izobraževanje: Kako ohranjati notranjo avtoriteto in stabilnost
Drugo			»Varno v prometu«-za otroke- približno 380 otrok »Pasavček«- za otroke- približno 350 otrok

Skupaj	190		
--------	-----	--	--

Predlogi, opažanja s strani vrtca, staršev, vzgojiteljev

Starši so s predavanji zadovoljni, nekateri si jih želijo še več. Opažamo, da posamičen starš pride na vsa predavanja (4), kar je zelo spodbudno. Prav tako je vedno več tudi očetov oz. parov. Najbolj so jim všeč predavanja, ki dajejo veliko konkretnih primerov, nasvetov, ki so strokovna a hkrati sproščena, zabavna.

g) Mladi (poročilo je podala ga. Špela Podobnik)

V letu 2016 smo izvedli nekaj projektov, ki bi pomagali pri ozaveščanju mladih o škodljivosti drog. V okviru celoletnega projekta Svetovni dan smo ljudi ozaveščali o škodljivosti kajenja na svetovni dan boja proti kajenju. V zameno za ugasnitev cigarete je bila tem osebam ponujena lizika. Tekom naših koncertov smo izvajali akcijo Tudi trezen se lahko zabavam, kjer sta hostesi udeleženi brezplačno preverili nivo alkohola v izdihanem zraku. Popolnoma trezni so dobili nagrado (KŠK majica, KŠK kondom, KŠK kemik,...). V letu 2017 bomo izvedli enake projekte kot v letu 2016.

h) Center za socialno delo, Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo, Labirint, Sejmišče 4 (poročilo je podal g. Mile Hodnik, vodja Centra)

Center nudi pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenim od dovoljenih in nedovoljenih psihoaktivnih substanc in njihovim svojcem. Naš osnovni namen je omogočiti vsakemu posamezniku, ki ima težave zaradi uživanja prepovedanih drog, da spremeni svoj način življenja do te mere, da lahko ostane ali ponovno postane socialno vključen v družbo.

V Centru za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo smo zaposleni strokovni delavci in sodelavci različnih profilov in znanj.

Posegamo na področje tako kurative, kot tudi preventive.

Namen preventivnih delavnic je ozaveščanje, izobraževanje, ter poudarjanje vrednot zdravega načina življenja brez odvisnosti v osnovnošolskem, srednješolskem prostoru, kot tudi v širši javnosti. V šolskem letu 2016 smo v 4 preventivnih delavnicah zajeli 80 učencev osnovnih in srednjih šol MOK, ter okrog 60 staršev. Sodelujemo tudi z Vzgojnim zavodom Kranj ter izvajamo redne, mesečne delavnice za mladostnike, vključene v Stanovanjsko skupino Stražišče. Aktivno sodelujemo tudi z mnogimi šolami (Biotehniški šolski center, OŠ Orehek, itd.), kjer v dogovoru s svetovalno službo obravnavamo mladostnike, kjer je bila prepoznana rizičnost glede uporabe psihoaktivnih snovi.

Preventivne dejavnosti potekajo na treh nivojih: med dijaki in učenci, med učitelji in šolsko svetovalno službo, ter med starši. Na podlagi preventivnih delavnic opažamo, da se starši prej odločajo za reševanje problematike zasvojenosti in tudi prej zaznajo situacije v katerih se njihovi otroci soočajo z uporabo ali zlorabo drog. Predvidevamo, da je ozaveščanje in informiranje staršev mladostnikov boljše, saj se obravnava le teh povečuje. Med mladostniki je velik del takih, ki so še v fazi eksperimentiranja ali občasne uporabe psihoaktivnih snovi, zgodnja obravnava in svetovanje pa dajeta dobre rezultate; v obliki krajših, intenzivnih intervencij in obravnave celotnega družinskega sistema mladostnika se namreč lahko doseže, da faza eksperimentiranja ne preide v rabo in zlorabo psihoaktivnih substanc.

Program je v letu 2016 aktivno sodeloval z ostalimi organizacijami, ki delujejo na področju zasvojenosti: Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog in z drugimi nevladnimi programi in projekti na področju odvisnosti v RS. Sodelujemo tudi z Ministrstvom za pravosodje in CSD Kranj in sicer v programu opravljanja dela v splošno korist. Gre za izvrševanje dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti, s katerim sodišče nadomesti plačilo globe ali prestajanje krajših kazni zapora. Ciljna populacija tega dela programa so tisti uporabniki, ki so že dosegli abstinenco in so vključeni v vzporedno obravnavo za doseg trajne abstinence. V povprečju letno obravnavamo do 6 takih uporabnikov.

V letu 2016 smo v sodelovanju z NIJZ, PP Kranj in Drogartom vzpostavili regijsko testirno točko za Gorenjsko. V sklopu projekta I-See lahko uporabniki novih psihoaktivnih snovi le te k nam oddajo v anonimno testiranje, predvsem kadar se soočajo s tem, da gre za potencialno nevarne ali neznanne psihoaktivne snovi.

V sklopu Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo obravnava zasvojenosti poteka na več nivojih: Sprejemni center, Dnevni center in Stanovanjska skupina Katapult. Tako, da se

uporabniki lahko vključijo v več različnih oblik obravnave, glede na njihove individualne potrebe in sposobnosti.

Ocena stanja:

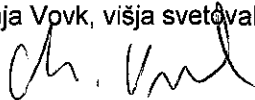
Opažamo trend rasti poseganja po kokainu, ekstaziju, novih sintetičnih drogah in medikamentih (pomirjevala, protibolečinska sredstva, intervenozna uporaba oziroma zloraba opiatnih substitutov) ter upad uporabe heroina pri odrasli obravnavani populaciji. Pri mlajših in starejših mladoletnikih pa opažamo povečanje eksperimentiranja z alkoholom, v kombinaciji s povečanim rekreativnim kajenjem marihuane. V tej populaciji zaznavamo tudi zlorabo novih sintetičnih drog, ki pa je težje dokazljiva s hitrimi testi, hkrati pa je tudi povečana uporaba toksičnih sredstev, ki ne spadajo med nedovoljene substance. Opažamo tudi vse pogostejše opijanje mladoletnikov. Na podlagi teh navedb predlagamo nadaljnje izvajanje preventivnih delavnic, ki so vsebinsko vezane na tematiko povečanega samovrednotenja mladih in ozaveščanje staršev, da dovolj zgodaj prepoznajo težave in stiske s katerimi se soočajo mladostniki. Ocenjujemo tudi, da enkratne delavnice ne dajejo zadostnih preventivnih učinkov, ker gre pri doseganju želenih sprememb pri mladostnikih za kontinuiran proces. Ciljev se ne da doseči z enkratno izvedbo delavnice. Predlagamo, da se skuša doseči izvajanje vsebinskega sklopa delavnic, ki so ciljno naravnane na trenutne trende in rizične faktorje, ki vodijo mlade v eksperimentiranje in zlorabo psihoaktivnih snovi.

FINANČNO POROČILO

LETO 2016	plan	realizacija
I. ODHODKI - SKUPAJ	12.000,00	5.492,00
Preventivne dejavnosti - skupaj	11.600,00	5.492,00
<i>javni razpis za preventivne programe</i>	<i>11.600,00</i>	<i>0,00</i>
<i>delavnice in predavanja Neodvisen.si</i>	<i>0,00</i>	<i>3.992,00</i>
<i>raziskava za zadnjo triado OŠ</i>	<i>0,00</i>	<i>1.500,00</i>
Stroški okroglih miz, ostale aktivnosti, pogostitev - skupaj	400,00	0,00

II. NEPORABLJENA SREDSTVA - SKUPAJ	6.508,00
<i>Neporabljena sredstva za stroške okroglih miz,...</i>	<i>400,00</i>
<i>neporabljena sredstva za preventivne programe</i>	<i>6.108,00</i>

Pripravila:
Manja Vovk, višja svetovalka

MILE HODNIK
predsednik LAS

Priloga:
- raziskava - poslana po elektronski pošti